

Nasze środowisko

Dodatek do miesięcznika „Ziemia Parczewska” poświęcony sprawom ekologii

nr 3/2002

Ukazuje się przy wsparciu finansowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Lasy Parczewskie leżą po obu stronach niewielkiej bagnistej rzeki Tyśmienicy na Polesiu Lubelskim. Kompleks lasów rozciąga się na południe od Parczewa, na wschodzie i południowym wschodzie sięga on za rzeki Piwonię i Krzęń, na zachodzie wchodzi w granice powiatu lubartowskiego, na południu niemal otacza Ostrów Lubelski. Lasy Parczewskie były i są trudno dostępne, bogate w strumienie, stawy, bagna i torfowiska. W obrębie lasów znajdują się malowniczo położone jeziora, np. Gościńskie, Obradowskie, Czarne.

Lasy Parczewskie

Flora - Lasy Parczewskie są typem boru mieszanego. Rosną w nim dorodne sosny zwyczajne, ze znacznym udziałem dębu bezszypułkowego. Domieszkę stanowi brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy, jałowiec pospolity, jarząb pospolity, grab zwyczajny, świerk pospolity, leszczyna. Na żyzniejszych glebach zadomowiły się płaty grądu lipowo-grabowego, olsu i lęgów. Interesującym faktem jest występowanie jodły a także jawora reprezentującego element górski. Możemy również spotkać gatunki syberyjskie, np. liliję złotogłów i wawryzka liczydelfo.

Dość dużą powierzchnię na terenie Lasów Parczewskich zajmują torfowiska, stanowiące cenne obiekty przyrodniczo - krajobrazowe oraz dydaktyczne.

Najcenniejsze zbiorowiska torfowiskowe występują wokół zarastających jezior dystroficznych (np. Obradowskie). Charakterystyczne rośliny dla torfowisk niskich to turzyce, mchy brunatne i w małym stopniu trawy. Torfowiska przejściowe powstały w miejsce torfowisk niskich, na których nastąpiło częściowe zahamowanie przepływu wody. Za rośliny torfowisk niskich weszły mchy torfowcowe oraz rośliny naczyniowe o niewielkich wymaganiach pokarmowych, np. turzyca bagienna, bagnica torfowa, przygielka biała, rosiczki i inne. Torfowiska te są stale podmokłe. Posiadają szczególne cechy przyrodnicze tworząc tzw. trzęsawiska, powstałe wskutek zarastania dawnych zbiorników wodnych przez utrzymującą się roślinność. Trzecim typem torfowisk są torfowiska wy-

sokie, które tworzą się w warunkach całkowitego zahamowania przepływu wody na torfowiskach przejściowych i niskich. Są zasilane prawie wyłącznie przez wody opadowe. Ich siedliska są ubogie zarówno w tlen, jak i w składniki pokarmowe.

Cechą charakterystyczną torfowisk wysokich jest struktura kępkowo - do-linkowa. Ich zasadniczy trzon stanowią mchy torfowcowe, które powodują przyrost torfowiska na grubość. Na suchych partiach rosną karłowate sosny, brzozy

oraz krzewinki: żurawina błotna, modrzewica zwyczajna oraz borówki- bagienna i czarna. Z roślin chronionych w obrębie torfowisk spotkać można takie jak: widłak wroniec, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, brzoza niska, wierzba niska, wierzba lapońska, rosiczka pośrednia, rosiczka okrągłolistna, wawryzka wilczelyko, storczyk krwisty, storczyk szerokolistny, kruszczyk błotny, podkolan biały, brzoza czarna, brzoza niska, gnidosz błotny, pływacz Brema, bagnica torfowa, turzyca obła, turzyca torfowa, turzyca bagienna, zimozioł północny, żurawica błotna.

Kraina bobrów nad rzeką Bobrówką w samym centrum Lasów Parczewskich.

Bobry znalazły w Lasach idealne warunki do rozwoju.

Fauna - Mozaikowy układ powierzchni torfowiskowych, wodnych, polnych i leśnych sprawia, że teren Lasów Parczewskich jest miejscem występowania wielu gatunków interesujących zwierząt.

Ryby reprezentowane są przez około 40 gatunków. Do najpospolitszych należą: szczupak, karaś, płoć, okoń. Zamieszkują one rzeki i jeziora. W rzekach spotkać można rzadkie ryby jak certa, czy brzana, a w jeziorach - sielawę. Z gatunków obcych dla naszej fauny spotkać można sumika karłowatego i karasia srebrzystego. Najrzadszym gatunkiem spotykanym w rzekach jest sum, a w torfiankach w dorzeczu Tyśmienicy - chroniona strzelba przekopowa.

Plazy i gady - reprezentantem płazów ogoniastych jest traszka zwyczajna i grzebieniasta.

Dokończenie na str. III

Kwaśne deszcze

Źródłem kwaśnych deszczów, zagrażających zarówno lasom jak i zabytkom, jest zanieczyszczenie atmosfery. Te żrące opady są rezultatem reakcji z udziałem lotnych węglowodorów, dwutlenku siarki, tlenków azotu emitowanych przez przemysł, elektrownie ciepłne, transport i rolnictwo. Woda zawarta w chmurach, przepływających ponad fabrykami, nasycza się wyrzucanymi w powietrze substancjami chemicznymi. Dalsze reakcje prowadzą do powstania kwasów: z dwutlenku siarki (SO_2) powstaje ostatecznie kwas siarkowy (H_2SO_4), a z tlenków azotu - kwas azotowy (HNO_3). Szkodliwe substancje wędrują z wiatrem w postaci zawiesiny i opadając z cząsteczkami wody na ziemię uszkadzają wiele ekosystemów. Gleby - zwłaszcza pozbawione wapnia z przyczyn naturalnych, jak w Kanadzie czy Skandynawii, gdzie warstwa ziemi spoczywa na granitowym trzonie - stają się niezdadne do uprawy. W wyjąłowych jeziorach giną ryby. A przede wszystkim zaś - ginie las.

Mechanizm wpływu kwaśnych opadów na niszczenie lasów strefy umiarkowanej jest jeszcze mało znany. Prawdopodobnie oplukiwanie drzew kwaśnymi roztworami pozbawia je wapnia i magnezu, co w niektórych przypadkach powoduje żółknięcie liści, w innych - opadanie igieł. Ponadto woda o kwaśnym odczynie rozpuszcza zawarte w glebie sole glinu, tworzące skały osadowe w rodzaju gliny, a uwolniony w tych procesach glin zatrzuwa korzenie. Świadomość skali zniszczeń pojawiła się w latach siedemdziesiątych, gdy dotknęły one wiele krajów od Europy po Amerykę Północną.

Powstawanie kwaśnych deszczy

Kwaśne deszcze nie są przypuszczalnie jedyną przyczyną giniecia drzew, ale zapobieganie im wymaga rozwiązań w skali międzynarodowej, ponieważ są często skutkiem zanieczyszczeń pochodzących z krajów sąsiednich. W Szwecji narażonej na działanie dymów z Wielkiej Brytanii, Polski i Niemiec (zwłaszcza z dawnej NRD o przestarzałym przemyśle) uszkodzonych i zniszczonych jest prawie 61% powierzchni leśnych. Nie lepiej usytuowana jest Norwegia. Przemysł z byłej NRD też daje się we znaki lasom Sudetów w Polsce.

Na międzynarodową solidarność w tej dziedzinie nie bardzo można liczyć. Ani Wielka Brytania, ani Stany Zjednoczone nie podpisały protokołu konferencji helsińskiej z 1984 r., którego celem było ograniczenie emisji dwutlenku siarki. Wielka Brytania, której przemysł - często przestarzały - jest drugim co do wielkości producentem toksycznych gazów, znajduje się w parze dominujących wiatrów zachodnich. Uwalniają ją one od 2/3 zanieczyszczeń (jedynie 36% powierzchni leśnych jest zagrożonych); podobnie uprzywilejowane są Stany Zjednoczone ze względu na wiatry „eksportujące” ich kwaśne deszcze ku kanadyjskim równinom, Atlantykowi i słabo zaludnionym Górą Skalistym.

Perspektywy poprawy pozostają więc niepewne. O ile ilość dwutlenku siarki maleje wraz ze zmniejszeniem zużycia węgla i produktów ropopochodnych przez przemysł, o tyle zanieczyszczanie tlenkami azotu stale rośnie ze względu na nasilający się ruch samochodowy. Kolejnym źródłem niepokoju jest wreszcie produkcja szkodliwych gazów w krajach ubogich.

Janusz Tryniecki

EKOLOGIA W SIECI

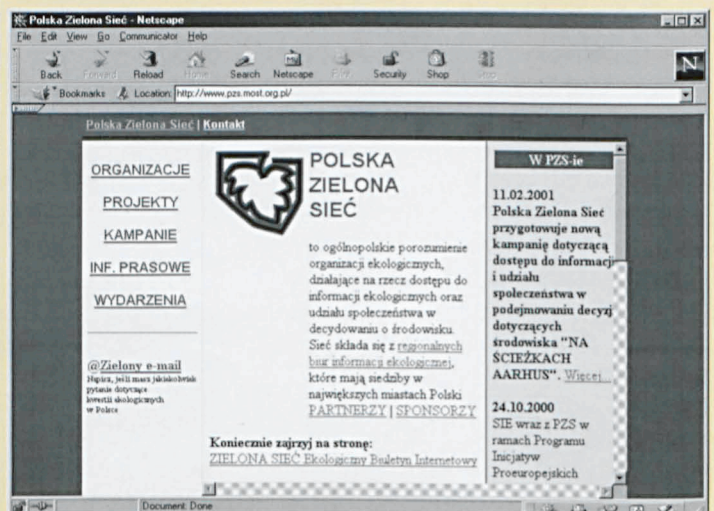
Polska Zielona Sieć (<http://www.pzs.most.org.pl>) - ogólnopolskie porozumienie organizacji ekologicznych, działające na rzecz dostępu do informacji ekologicznych oraz udziału społeczeństwa w decydowaniu o środowisku. Sieć składa się z regionalnych biur informacji ekologicznej, które mają siedziby w największych miastach Polski.

Pod zakładką *Organizacje* znajdują się adresy Regionalnych Biur PZS zajmujących się dostarczaniem informacji o stanie środowiska i działaniach podejmowanych w celu jego poprawy. Biura prowadzą biblioteki, serwisy internetowe, telefony interwencyjne, wydają pisma ekologiczne i udzielają porad prawnych. Ośrodki udostępniają ponadto miejsca do spotkań, organizują konferencje i szkolenia dla uczestników obywatelskich inicjatyw na rzecz środowiska. Jest też adres biura w Lublinie.

Pod zakładką *Wydarzenia* mamy pogrupowane wg zagadnień prasowe informacje dotyczące różnych dziedzin związanych oczywiście tematycznie z ekologią.

Tu skorzystamy z zachęty na środku strony i „konieczni” zaglądamy na stronę internetową – Zielona Sieć Ekologiczny Biuletyn Internetowy (posiadającą również własny adres sieciowy <http://zielonasiec.pl>). Znajdziemy tutaj mnóstwo ciekawych i usystematyzowanych informacji (a wszędzie dodatki w postaci odnośników do innych artykułów i stron), takich jak:

- Krótkie charakterystyki społeczno-ekonomiczne i najważniejsze problemy ekologiczne województw Polski, przedstawione przez ośrodki regionalne Polskiej Zielonej Sieci.
- Artykuły merytoryczne napisane w przystępny, przejrzysty sposób przez świetnych specjalistów z organizacji wspierających Polskiej Zielonej Sieci.
- W Sejmie i Senacie (adresy e-mail wszystkich posłów obecnej kadencji).

Następnym razem przedstawimy problematykę produkcji żywności metodami ekologicznymi.

Janusz Tryniecki

Lasy Parczewskie

Dokończenie ze str. 1

Z płazów bezogonowych spotyka się żabę jeziorkową, trawną i moczarową, śmieszkę, ropuchę szarą, paskówkę, a także grzebiuszkę ziemną i kumaka nizinnego. Największą osobliwością wśród gadów jest żółw błotny. W lasach spotkać można jaszczurkę zwinkę i żyworodną, żmiję zygzakowatą, padalca i zaskrońca.

Ptaki - ich skład gatunkowy jest wyjątkowo bogaty i zróżnicowany. Występują prawie wszystkie gatunki ptaków znajdujące się w „Atlasie ptaków Polski”, dlatego nie sposób ich wymieniać. Szczególnie niezwykle interesująca jest grupa ptaków związana z siedliskami wodno-błotnymi reprezentowana przez: zausznika, czernicę, krakwę, perkoza dwuczubego, czaplę białą, nura czarnoszyjowego, rybitwę zwyczajną i inne.

Ssaki - spośród żyjących na tym terenie ssaków najbardziej okazałymi są łos i jeleni. Wizerunek jelenia widnieje w herbie Parczewa. Pospolite są również dziki, sarny, lisy, kuny leśne i borsuki. Wilk pojawia się bardzo rzadko. Do ciekawszych gatunków należą: gronostaj, jeż, karczownik ziemnowodny, łasica, nòcek i smużka. Ze względu na cenne walory przyrodnicze Lasów Parczewskich, w ich obrębie utworzono kilka rezerwatów przyrody. Wspomniane rezerваты to: Królowa Droga, Jezioro Obradowskie, Lasy Parczewskie.

Beata Tryniecka

KWATERY AGROTURYSTYCZNE

w powiecie parczewskim

Janina Armacińska

Sosnowica - Dwór 11/4
21-230 Sosnowica
tel. (0-82) 591 21 06
17 miejsc

Teresa Mikulska

ul. Nowa
21-230 Sosnowica
tel. (0-82) 591 22 01

Bożena Mielniczuk

ul. Nowa 2
21-230 Sosnowica
tel. (0-82) 591 21 92
7 miejsc

Janusz Szczepański

Górki
21-230 Sosnowica
tel. (0-82) 591 22 40

Czesław Choma

Zienki
21-230 Sosnowica
tel. (0-82) 591 22 44

Józefa Trubalska

Plebania Wola 32
21-211 Dębowa Kłoda
tel. (0-83) 355 74 28

Emilia i Mieczysław Waliccy

Jezioro 127 A
21-220 Siemień
tel. (0-83) 354 72 98

Krystyna i Grzegorz Filipinkowie

Gródek Szlacheki
21-220 Siemień
tel. (0-83) 354 76 42

Krzysztof Gomółka

Gęś 206
21-205 Jabłoń
tel.(0-83)356-12-33

Tomasz i Elżbieta Donicowie

Zespół Dworsko-Pałacowy
Kopina 8
21-210 Milanów
tel. (0-83) 356 70 82
21-210 Milanów

Stajnia Makoszka

(z jazdą konną)
Makoszka
21-211 Dębowa Kłoda
tel. (0-83) 355 74 30
14 miejsc

Zmiana przepisów prawnych dotyczących opłat za gospodarstwo korzystanie ze środowiska.

Podmioty korzystające ze środowiska są zobligowane w świetle przepisów do ponoszenia opłat za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- pobór wód,
- składowanie odpadów,

Podmiot korzystający ze środowiska nalicza samodzielnie należną opłatę i bez wezwania wnosi ją do końca miesiąca następującego po upływie każdego kwartału na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego, oraz przedstawia marszałkowi województwa wykaz zawierający informacje i dane wykorzystane do ustalenia opłaty. W razie nie wniesienia przez podmiot korzystający ze środowiska opłaty, albo opłata będzie nasuwała zastrzeżenia, marszałek województwa wymie-

rzy opłatę w drodze decyzji na podstawie własnych ustaleń lub kontroli oraz wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Art.289 ustawy Prawo ochrony środowiska **zwalnia od ponoszenia opłat** z tytułu tych rodzajów korzystania ze środowiska, których kwartalna wysokość nie przekracza 25% najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, obowiązującego w dniu 30 września roku poprzedniego, określonego na podstawie odrębnych przepisów.

Zgodnie z art..220 w/w ustawy na wprowadzenie gazów lub pyłów do powietrza **jest wymagane pozwolenie** (decyzja o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń) dla instalacji opalanej węglem kamiennym o łącznej nominalnej mocy do 5 MWt, opalanych koksem, drewnem, olejem napędowym i opalowym, słomą o

łącznej nominalnej mocy do 10 MWt, opalanych paliwem gazowym o łącznej nominalnej mocy do 15 MWt, innych niż energetyczne o łącznej mocy do 1 MWt opalanych węglem kamiennym, koksem, drewnem, słomą, olejem napędowym i opalowym, paliwem gazowym (wszystkie kotłownie technologiczne). W przypadku braku pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, na pobór wód i odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi zgodnie z art. 292 w/w ustawy podmiot korzystający ze środowiska ponosi opłaty podwyższone o **500 %**.

Za składowanie odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych lub bez uzyskania stosownych pozwoleń, podmiot wnosi opłatę podwyższoną zgodnie z art. 293 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Białka

centrum turystyczne powiatu parczewskiego

Od wielu lat w okresie letnim wszystkie drogi w powiecie parczewskim prowadzą do Białki, dość dużej wsi w gminie Dębowa Kłoda. Jest to letnie centrum rekreacji i wypoczynku nie tylko dla mieszkańców naszego powiatu, ale także Radzyna Podl., Międzyrzecza Podl., Białej Podlaskiej, Lublina a nawet tak odległych miast jak Siedlce czy Kraśnik. Do Białki ściąga ludzi pięknie położone czyste jezioro Bialskie, leżące w otoczeniu lasu i posiadające szeroką piaszczystą plażę. Jezioro to o powierzchni 32 ha i głębokości ponad 16 m charakteryzujące się czystą, a w lecie i ciepłą wodą, ściąga wielu miłośników kąpieli, żeglarstwa i wędkarstwa. Wielu bywalców przyjeżdżających do Białki cieszy się z możliwości oddychania czystym, bogatym w jod powietrzem (jest to efekt otaczających sosnowych lasów) i możliwości zażywania kąpieli słonecznych na nowej plaży od strony południowej jeziora. Plaża ta to zasługa władz gminy Dębowa Kłoda, które za gminne środki finansowe oczyściły znaczną część brzegu jeziora i zbudowały piękną plażę oraz odbudowały pomost przy Ośrodku ZHP. W samej Białce i nad jeziorem jest kilka ośrodków wypoczynkowych, są pola namiotowe i prywatne kwatery. Ośrodki te i kwatery agroturystyczne ciągle modernizują swoją bazę, poprawiają standardy wyposażenia i zwiększają atrakcyjność wypoczynku. Duże znaczeniem ma istniejące w Białce Szkolne Schronisko Młodzieżowe PTSM. Działa ono w byłej Szkole Podstawowej przez

5 miesięcy w roku jako jednostka oświatowa prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Parczewie. Pozwala ono zakwaterować 34 osoby w okresie od maja do października. Z okazji tej korzysta wiele szkół, organizując wycieczki i biwaki. W Białce znajduje się również węzeł szlaków turystycznych, którymi dochodzą do wsi turyści z Parczewa (szlak zielony) oraz z Urszulina i z Włodawy (szlak niebieski). Licznie Białkę odwiedzają również amatorzy turystyki kolarskiej oraz turyści zmotoryzowani. Mają oni możliwość skorzystania z miejscowych walorów przyrodniczych oraz zapoznania się z tragiczną historią mieszkańców wsi w okresie II wojny światowej. Pomnik upamiętniający 98 mieszkańców zamordowanych w 1942 r. znajduje się przy byłej Szkole Podstawowej. Białka ściąga również wielu miłośników grzybobrania i wędkarstwa. Bogate w runo leśne lasy i ciekawe wędkarsko wody jeziora dają możliwość wypoczynku nie tylko w okresie wakacji.

Białka jest również dobrym miejscem wypadowym na wędrowki piesze lub rowerowe po Lasach Parczewskich, Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim, do Sosnowicy, Ostrowa Lubelskiego czy Parczewa. Należy stwierdzić, że mimo rozwoju wielu ośrodków wypoczynkowych na terenie Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego Białka jest wciąż miejscowością przyciągającą wielotysięczne rzesze turystów pragnących odpocząć w łonie natury.

Oprac. Jan Najś

Ośrodek młodzieżowy nad Jeziorem Bialskim w Białce.

DĘBOWA KŁODA

Swojsko brzmi nazwa – Dębowa Kłoda
 Niepospolita tych ziem uroda
 Wciąż świadczy o tym, jak przed wiekami
 W tych stronach radził sobie z bagnami
 Lud okoliczny, miejscowi kmiecie
 Kłody dębowe **tam kładli przecie**
 Aby przez bagna – wiadoma sprawa
 Pewna jakowość była przeprawa
 Dla powód wszelkich i dla bydłatek
 Dębowej Kłody **był to zaczątek**
 Gdzie leży owa gościnna gmina
 Tam coś przyjezdnych, jak magnes trzyma
To malownicze w Białce jezioro
 Wciąż wczasowiczów jest nad nim sporo
 W sosnowym lasku piaszczysta plaża
 Uroczy widok nad wodą stwarza
 Grzybne i rybne to okolice
Tam, gdzie białkowskich **włości granice**
Wnet trakt parczewski **się rozpoczyna**
Sąd niedaleko już do Ubnina
 To urokliwa trójdzielnia wioska
Część Sosnowicka i **część** Białkowska
Z częścią Ściegienną **są połączone**
 Każda kieruje nas w inną stronę
Część zaś Ściegienną, **jak szumią drzewa**
Przejezdnych wiedzie w stronę Parczewa
 Kto bawi latem w tej pięknej gminie
Niechaj pamięta o Lubiczynie
 Oczy wędrowca od lat zachwycą
Tam Matki Boskiej **piękna kaplica**
 W niej z drewna kłoca uyczarowana
Wiekowa rzeźba Świętego Jana
 Jan Nepomucen, gdy kto ciekawy?
 Patron przez wodę szczęsnej przeprawy
 Czas wojny wspomnieć też bądźmy skorzy
Przez pryzmat wszystkim znanej Ochoży
 Od niepamiętnych to miejsce czasów
Zwane jest sercem Parczewskich Lasów
 Z historycznego wspomnę nauyku
 partyzanckim tym mateczniku
Któż w gminie nie wie? O Wybalewie
I o Chmielowie - **coś każdy powie**
Czy o Kodeńcu, **lub** Bednarzówce
Albo Makoszcę, **czy** Marianówce
 Gdyś co pominął – proszę wybaczyć
 Bądźcie laskawi odwiedzić raczy
 Gminę, **co zwie się** Dębowa Kłoda
 Z serca polecam – nie będzie szkoda
Czasu, ni trudów przebytej drogi
 Dębowa prosi w gościnne progi.

Wiktoria Gadomska